

Reportage från programaktiviteter 2013

20131217

Julpyssel hos Brunnsvikens trädgård

En julpysselkväll hos Brunnsvikens handelsträdgård fick även i år avsluta trädgårdsåret. En mycket uppskattad och trevlig tradition!

Vi välkomnades med glögg och pepparkakor. Efter en kort information av Lotta om årets julgruppstrender var det dags för 25 medlemmar att skapa egna personliga konstverk. Då uppstod det angenäma "problemet" - vad ska jag välja för växter i år? Men kreativiteten var på topp och många tjugiga och fantasifulla julgrupper skapades.

Kvällen avrundades med te, kaffe, mycket goda smörgåsar samt en smaskig saffranskaka. Återigen blev det en mycket trevlig pysselkväll - tack Lotta och Gunilla!

20131203

Julutställningen i Gamla orangeriet i Bergianska Trädgården

I det julpyntade vackra gamla orangeriet samlades 24 medlemmar för att insupa både kunskap och dofter från de växter vi förknippar med julen. Botaniker Gunvor Larsson guidade oss genom utställningen bland kanelträd, slingrande pepparväxter, lagerträd, citrus och många andra växter. Det var en spännande kunskapsresa mellan olika världsdelar i berättelserna om växternas ursprung, odling och användning genom tiderna som föda, krydda och som medicinalväxter. Här kommer några små axplock.

Saffranskrokus skördas för hand. Det är ett mycket tidskrävande arbete både att plocka och sedan sortera ut pistillerna som är den enda del som används. Färgen och smaken finns i pistillens tre orangeröda märken. För att få fram 1 kg saffran går det åt över 100 000 blommor. Man förstår att äkta saffran är dyrt. Kryddor har varit viktiga handelsvaror och platser där till exempel kryddnejlika odlades hölls därför hemligt.

Vi fick veta att grönppeppar, vitpeppar och svartpeppar skördas från samma växt, medan rosépeppar och kryddpeppar är helt andra växter.

Den kanel som vi köper i vanliga butiker är Kassiakanel. Den har tjock bark och odlas i södra Kina. Den är inte lika aromatisk som äkta kanel som har tunn spröd bark och som kommer från Sri Lanka. Äkta kanel kan köpas på Essensfabriken i Stockholm.

Även mindre exotiska växter som vi förknippar med julen visades på utställningen, så som rödbetor, kålrot, sockerbeta och grönkål. Här odlade i krukor! Oj, så snyggt!

20131114

Tidstypiska växter med Ulrika Rydh

Att byggnad och tomt hör ihop, det har vi nog en känsla av, men hur de hör ihop kanske inte är lika självklart? Vilka växter planterades tex till en funkisvilla på 30-talet och hur såg en typisk radhustomt från 60-talet ut?

Förutom kunskapen om vad som faktiskt odlades då ett hus byggdes fick vi även vara med om en

resa i tiden. Ulrika började på Vikingatiden och beskrev vad som odlades då. Därefter betade hon av

all tid från 1200 talet fram till våra dagar, tex Vadstena kloster, Läckö slott, Drottningholms slott, Gunnebo slott, Karl Johan parken i Norrköping, Sofiero, Gömmatorp i Huddinge och fortsatte sedan in i eran "Egna hem" från början av 1900 talet.

Parallellt med all denna information fick vi veta i vilken ordning olika växter började odlas i vårt land. Vi fick tex lära oss att lavendel kom långt före Dahlian, att Tulpanen kom före Solrosen och därefter kom Pionen under tidigt 1800 tal.

Vet ni förresten vem som började öppna sin trädgård i England? Man kan ju tro att det alltid har funnits öppna trädgårdar där, men så är det inte alls.

Kort sagt, detta var ett fantastisk innehållsrikt och spännande föredrag!

20131014

Trädgårdsinspiration med Hannu Sarenström

Den 14 oktober samlades fler än 160 personer i Amorinasalen för att låta sig inspireras av Hannu Sarenström - denna fantastiska trädgårdsprofil som så generöst delar med sig av goda råd och som bjuder på sina egna misstag. För också denna trädgårdskunnige person gör fel som alla vi andra.

Vi fick följa med i en vandring genom hans 6000 kvm stora trädgård på Kinnekulle. Allt från den tidiga vårens snödroppar och vintergäck till den sena höstens pampiga Miscantus, Höstanemoner och Oktoberstormhatt. Vi fick följa lunden genom vår och försommar och "festlokalen" i trädgårdens utkant ända inpå hösten.

Här har Hannu bott i tio år då han lämnade sin 400 kvm stora tomt lite längre bort. Med sig hade han en del plantor att starta med, och sedan har han satsat på växter som förökar sig snabbt. Myskmadra som sprider sig fort och dessutom är en ogräskvävare, Höstanemon, Kirgislök, Näva Rozanne, daggkåpa, Sibirisk vallmo, Brunnäva och Kantnepeta.

Det är viktigt att skapa strukturer och linjer i sin trädgård påpekade Hannu, som just nu saknar sina strukturskapande buxbomshäckar som drabbades av buxbomssjukan. Tänk också på att göra trädgården "rullatorvänlig". Men framför allt - ta inspiration från naturen.

"Trädgården ska passa in i miljön. Det får inte kännas som om hamnat på planeten Pluto eller Mars! som han uttryckte det.

Tidig vår i lunden växer bl a Snödroppar, Klosterlilja, Julrosor, Kejsarkronan - alla hör till Hannus favoriter. Sedan kommer Parasollbladen och Bronsrodgersia som ett skyddande tak över det hela. Här växer också en del andra snabba förökare som Gullrams, Skogsvallmo och Sockblomma. Andra bra utfyllare är sippor, nunneört, Hålnunneört (som finns både i vitt och smutsviolett), Lunddocka m m.

Hannu berättade om en mängd favoritväxter som han gärna använder i sina rabatter: älsklingsjulrosen Hans Kramer, den "kalasfina" Pärlemofjärva, Hyacinvivor, den jättedyra tulpan Sprengeri, de vackra tulpanerna Queen of Night och Carnavla de Nice, Hasselört, plister, Ormöga, humleblomster, honungslök, stjärnhyacint... De flödade tips på bra växter.

Lite senare på sommaren är "myllret på gränsen till nervsammanbrott" som Hannu säger. Då kommer också Kransveronikan, bolltistlarna, Rozanne, skogsaster, Bunnävan, Lavendel, Pioner, den snygga Mandarinrosen, Vipphortensian, Vitlysingen och mycket annat. Men det är också viktigt att tänka på "det sista" i trädgården - på hösten. Då håller Hannu gärna sig

till en pastellskala på färgerna eftersom naturen är

så färgsprakande. Nu kommer bl a Phloxen, Oktoberstormhatten. Luktaster, Miscantus, Deschampsia 'Goldschleier'.

Det blev närmare två intensiva och inspirerande timmar med massor av tips och en del tankvärda

citat.

"Jobbar ni också mer än nöden kräver i trädgården?"

"Sentimentalitet hindrar oss från att göra om i trädgården."

"Man tänker som förr, men gräver som nu."

"I min trädgård är det arbetsförbud efter klockan sex. Det är stenhårt."

"Så gå och sätt dig i trädgården och njut av det du gjort. Och tänk inte på det du inte gjort."

I pausen kunde man köpa böcker av Hannu och också få dem signerade.

20130921

Sollentuna trädgårdsgille på Föreningsmässan i Stinsen

Så var det då dags för äppelbestämning på föreningsmässan i Stinsen igen. På plats innanför dörren fanns Sollentuna trädgårdsgille med äppelutställningen.

Hur var det nu - var det Aroma, Katja eller möjligtvis Mio äpplen jag hade?

Passar mitt äpple till mos? Hur lagrar jag det bäst?
Vilken sort passar bra att musta?

Detta var ett axplock av alla de frågor som kom upp i helgen och till vår hjälp hade vi Agneta Östlund med fantastiskt bistånd från pomologerna Viveca Sproge och Bengt Persson.

Förutom hjälp med äppelbestämning har vi nu fått fem nya medlemmar i föreningen - varmt välkomna till er!

Se de fantastiska bilderna och minns den äppelrika sommaren 2013!

20130902

Växtbyte hos Jannecke Schulman

En härlig sommarkväll samlades ett 20 tal av Gillets medlemmar för att byta och skänka bort sitt överflöd av växter.

Många tänker sig att bara bli av med sina växter, men

allt som oftast slinker det med växter tillbaka hem, och det känns underbart. För det är ju just den plantan som kommer att bli snygg i rabatten hemma.

Till avslutning fika och goda kakor tillsammans. Utbyte av tips och idéer och en snabb skymt av hustes katter.

2013-08-27 och -31

Kurs i beskärning av fruktträd med Ann-Catrin Thor

Del 1 Teori

Den 27 augusti hölls del 1 av beskärningskursen, den teoretiska delen, i Amorinasalen som ett öppet föredrag. Intresset var stort och drygt 50 personer kom och lyssnade.

Då föreläste Ann-Catrin Thor om beskärningens grunder, varför man beskär, vad som är viktigt att tänka på vid beskärning samt hur och när man bäst beskär träden beroende på vad man vill uppnå. Hon visade bilder på hur snitten ska läggas för att såren ska kunna läka, men också exempel på mindre lyckade beskärningar, stympningar, som förkortar trädens livslängd.

Ann-Catrin presenterade också olika verktyg att använda vid beskärning.

Del 2 praktik

Den 31 augusti hölls del 2, den praktiska delen av beskärningskursen, i Magnus och Monica Odeviks trädgård. Antalet deltagare var vid det här tillfället begränsat till 15

stycken.

Nu skulle de teoretiska kunskaperna omsättas i handling. Ann-Catrin gav först en liten repetition om principerna för beskärning av de olika sorternas fruktträd, visade och gav exempel på vilka grenar man kan tänka sig ta bort. Lite överraskande denna sommar blev det regn, som ömsom strilade, ömsom hällde ner. Magnus och Monica servade med regnkläder, paraplyer och parasoll som skydd. Stort tack för det!

En del av informationen försvann tyvärr i smattret av regnet, och inte var det lätt att titta uppåt i trädkronorna. Tappert gav sig dock kursdeltagarna upp på slippriga stegar för att träna. Diskussionerna blev många om vilka grenar som skulle bort och Ann-Catrin snodde runt för att svara på frågor och ge tips på hur man kan tänka.

Trots att de flesta var kalla och rejält genomblöta var stämningen god. Avslutningsvis beskar Ann-Catrin ett äppelträd medan kursdeltagarna tittade på. Sedan gick alla in och drack kaffe och åt god kaka som Magnus och Monica fixat, och under fikastunden haglade frågorna vidare om beskärning.

Sommaren 2013

Trädgårdsvandringar

Bilder från några av vandringarna kan ni se i [bildgalleriet](#)

2013-07-28

Källtorps ekologiska trädgård

[Klicka](#) för att komma till fotoalbumet.

2013-06-06

Besök på Ängsäter

I härligt varmt och soligt försommarväder shoppade gilletts medlemmar loss på Ängsäters perenner. Att göra en utflykt dit och få köpa fina växter till ett bra pris var bästa sättet att fira nationaldagen på

uttryckte någon, och de flesta av oss höll nog med.

Stundtals var kön lång av folk med fullastade kärror och korgar till betalningen. Flera tog ett andra varv och fyndade mer när de upptäckte att det blev pengar över, eller för att de blev inspirerad av någon kögrannes fynd. De allra flesta log ikapp med solen och verkade väldigt nöjda när de sedan stuvade in sina nyköpta växter i bilarna för att åka hem och plantera.

2013-05-27

Växtbyte på Nyodlingsvägen

Det har blivit något av en tradition att samlas på

Nyodlingsvägen i Edsviken för att byta växter i maj. För sjätte året öppnade Lena Boström sin trädgård för ivriga växtbytare. Ett 40-tal medlemmar kom med kassar och plastbackar fyllda med sitt överskott. Under en intensiv timme byttes och skänktes växter.

Här fanns det mesta för alla smaker - allt från frösådda småplantor till välväxta plantor både för köksträdgården och för perennrabatten. En del växter bytte ägare, annat skänktes bort till intresserade. Många var glada att bli sitt överskott och istället komma hem spännande nyförvärv.

Alla delade lika generöst med sig av råd och tips om plantorna i synnerhet och trädgård i allmänhet. Och särskilt kul var berättelserna om vad som hänt med växter från förra årets växtbyte. För vi är ju sådana, vi trädgårdsmänniskor, vi undrar hur det gått för våra "telningar"

Det var en härlig kväll som avslutades med kaffe med "tilltugg" under trädens kronor. Med ännu mer trädgårdsprat förstås.

Tack Lena för vi fick vara i er trädgård!

2013-05-16

Kyrkhamn - Med Pelle Holmberg och Janne Sääf

Tänk vilken uppslutning - vårörtsvandringen var något överbokad och alla som anmält sig kom - vilken härlig förening!

Pelle Holmberg visade sig kunna mycket, inte bara om de växter vi såg utan även om traktens historia, vilket gjorde kvällsvandringen extra spännande.

Kommer tex Karl Johansvampens namn från kung Karl Johan? Vet du vilken Upplands landskapssvamp är? Varifrån kommer välståndet i Hässelby?

Dessutom, ät inte Stensöta (liten ormbunke) ty den innehåller ett gift. Gökärt, violer och penséer däremot går alla att äta, råa eller kanderade. Vårdricka på björklöv, honung, vatten och lime var ett annat mycket trevligt recept

att få under vandringen.

Som avslutning besökte vi det tält, den Tipi, där Janne Sääf bjöd på en helt fantastisk vårörtsoppa med hembakat surdegsbröd. Helt klart är att vi smakade på många arter ur familjen Criciferae. Cruciferae är släkt med ordet crucifix, dvs med siffran fyra vilket naturligtvis betyder att kronbladen alltid är 4 fyra till antalet hos denna familj. Kanske är det ändå lättare att lära sig växter på latin, som förr i tiden, än att lära sig de svenska namnen?

Ett tips som Janne gav oss var: om man blandar brännässla och kirskål i en soppa, så tag inte för mycket kirskål. Godast blir soppan om andelen kirskål är $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{4}$ hela mängden.

Efter hemkomsten var det fortfarande skymning så jag kunde springa ut i trädgården, rycka åt mig av Löktraven, hacka densamma och blanda med smör. Denna blandning har vi njutit av ikväll, ett dygn senare. Vad gott det var och nu ser jag på min trädgård med helt andra ögon!

2013-05-05

Kurs i fiberarmerad betong

Söndagen den 5 maj var det dags för den tredje gruppen att samlas i Michel Declerqs verkstad för att få en introduktion i tekniken att tillverka föremål i fiberarmerad betong.

Med glasfiberarmerad betong kan man forma mycket lätta men ändå starka föremål, mycket tunnare än vad som kan göras med traditionell gjutning. Vi fick se exempel på allt från små lampskärmar och skålar till stolar, alla förvånande tunna.

Genom att blanda betongmassan med trälim för utomhusbruk gör man dessutom föremålen vattentäta och frostsäkra. Michel visade oss först olika ytbehandlingsmetoder och berättade hur han gör sin egen lack av thinner och frigolit. Därefter var det dags att ta på sig plastförkläde och handskar. Michel blandade betong till oss av cement, marmorsand, trälim, vatten och lite extra glasfiberflingor. Alla fick arbeta med samma typ av paraplyform för att förenkla instruktionerna. Formen skulle först vaxas för att släppa bra. Därefter lades betong och glasfiberväv på i lager. Mellan lagren drev vi ut bubblor och ojämnheter genom att pensla lätt och länge så att betongen kom i rörelse. Det var slabbigt värre men verkstaden var gjord för det!

Gruppen arbetade så flitigt att vi knappt hörde att det var dags för fikapaus, men sedan njöt vi av gott bröd, ost och hembakad kaka.

Till sist fick vi prova några olika dekorationsmetoder innan det var dags att göra rent verktygen.

Dagen inspirerade verkligen till fortsatta egna övningar och ingen form går längre säker hemma.

2013-04-18

Föröka dina favoritväxter med André Strömqvist

Som trädgårdsfantast kan det vara både lönande och roligt att tillverka sina växter själv. Torsdagen den 18 april hade vi förmånen att lyssna till trädgårdsmästare och kulturmiljöspecialist André Strömqvist som berättade hur man kan få fler växter genom vegetativ eller generativ förökning. Vid vegetativ förökning får man en exakt kopia av den växt man har tagit material från, vid generativ förökning (tex via fröer) blir den nya plantan olik originalet.

Vi fick höra anledningar till varför man väljer det ena eller det andra förökningssättet och vi fick lära oss hur vi själva kan ta vintersticklingar, lägga avläggare, ympa, ta rotsticklingar, ta toppsticklingar och så vidare. Vi fick också veta vilka växter som lämpar sig bäst för vilken typ av förökning. Om vi fortsätter så här kan vi snart känna oss som proffs allihop!

Summa summarum,

detta var en fantastiskt informativ kväll och för den som vill veta mer kan vi berätta att André nyligen har fått Gartnersällskapets pris för bästa trädgårdsbok. [Läs mer](#)

För den vetenskapligt verkligt intresserade hänvisade André till en bok som heter "Science and the garden".

2013-03-17

Odla tomater med Åke Truedsson

Nästa 90 personer kom till Amorinasalen för att lyssna på Åke när han pratade om tomaternas ursprung i Sydamerika där Aztekerna förädlade den, och hur olika tomaterna mottogs i olika länder här när de kom till Europa. Italienarna uppskattade den nya frukten medan engelsmännen ansåg den rent livsfarlig att äta!

Åke berättade om genetisk mångfald och visade illustrerande bilder på många fantastiska tomater i olika storlekar, former och färger. Vi fick också veta hur otroligt nyttiga tomater är (rena hälsokosten!) och fick tips på användning och tillagning och naturligtvis om hur man odlar tomater.

Åke har själv odlat och samlat tomatfrö till sin genbank sedan han var 11 år. Han fick oss att förstå både glädjen och nyttan av att odla vår mat själva och kom med "matnyttiga" idéer hur vi kan förlänga växtsäsongen och skördeperioden, speciellt om vi har kallväxthus.

Ja, mycket odlingsinspiration och odlingsmotivation bjöd Åke oss på.

För den som vill veta mer om hur man bäst odlar tomater är ett hett tips att gå med i Åkes tomatklubb www.tomatklubben.se . Då bidrar man också till att bevara den genetiska mångfalden av tomater. Som medlem får man ett utförligt häfte med odlingsråd och dessutom tillgång till att köpa frö från hundratals olika tomatorter. Man kan där hitta sorter som passar just för ens egna behov och odlingsförutsättningar, för t.ex. balkong, friland eller växthus.

20130307-10

Rum och Trädgård på Kistamässan

Vintern tycks bita sig kvar, men ett säkert vårtecken är Kistamässans "Rum och Trädgård". Och som vanligt fanns Sollentuna trädgårdsgille på plats. Vår monter gick i drömmarnas tecken med en fiberduk som himmel och fluffiga moln. På en dator snurrade ett bildspel som visade allt lärorikt och trevligt vi gör i vår förening.

Vi som stod i monter fick massor av frågor om trädgård i allmänhet och Gillet i synnerhet. Många var också nyfikna på tulpanklockorna av hönsnät - och att döma av intresset kommer vi att få se dessa i många trädgårdar. Intresset för våra växter var som vanligt stort. Vi har blivit särskilt kända för våra chiliplantor och i år spred sig ryktet på Facebook.

Summering: Många var intresserade av vår förening och av våra plantor. Vi fick elva nya medlemmar, och ett par hundra växter

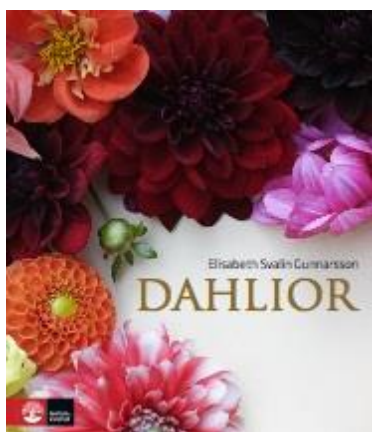
hittade nya ägare under mässan.

20130220

Dahlia, Elisabeth Svalin Gunnarsson

Aztekernas blomma växte från början i Mexico, på 2000-3000 meters höjd. 1791 vet man att den kom till Madrid och i början av 1800-talet till Paris och London. Blomman har hetat Georgin men heter nu

Dahlia, efter Linnés lärjunge Andreas Dahl. Dahlior finns i 35 rena arter men har funnits i mer än 55.000 olika sorter indelade i många olika grupper.

Se vidare: <http://www.dahliaworld.co.uk/dahliadirectory.htm>.

Dahlior har använts inom både medicin och som mat. Kort sagt, det finns en Dahlia för allt och alla och vill du ha humlor, bin och fjärilar till din trädgård, plantera Dahlior! (Rådjur ratar Dahlior.)

Detta och mycket mer fick vi lära oss ikväll genom ett mycket underhållande föredrag av Elisabet Svalin Gunnarsson.

20130220

Årsmöte

35 personer hade sökt sig till Amörinasalen för att närvara vid vårt årsmöte. Ordförande Lotta Erdelyi kunde se tillbaka på ett framgångsrikt år med inte mindre än 38 välbesökta programpunkter.

Tre nya personer valdes in i styrelsen: Maria Gille, Lars Åke Östman och Erik Durrant i stället för avgående Shinobu Simon, Magnus Odevik och Jannecke Schulman (som dock fortsätter att sköta

hemsidan, programbladen m m).

Protokoll kommer att finnas på hemsidan.

Jordar och deras mineralinnehåll - grunden för lyckad odling. Geolog Bosse Olofsson

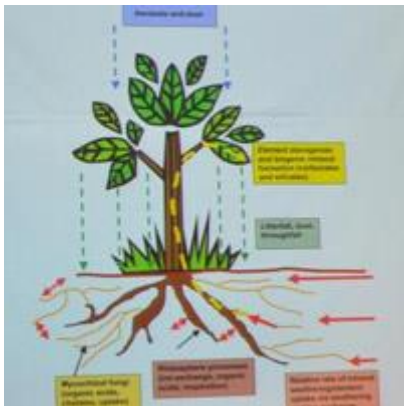
Bosse bjöd på ett mycket intressant och lärorikt föredrag om bl a vad som styr odlingslandskapet och när och hur våra jordar bildades.

Under de senaste 250 000 åren har Sverige varit isfritt ca 30 000 år. Och det är framför allt processer under och efter den senaste istiden som har format Sveriges jordarter. Morän är Sveriges vanligaste jordart och täcks till största delen av skog.

De vanligaste isälvsavlagringarna är rullstensåsarna som består av sand och grus. Åsarna är viktiga för vattenförsörjningen. Men strukturen i sandjorden gör att marken blir torr och näringsfattig.

Lerjordar som finns i dalgångar (fd sjöbottnar) är ofta blöt och näringsrik och är våra bästa odlingsmarker och då helst uppblandad med sand.

Torvjordar är bildat av dött växtmaterial. Rena torvjordar är svårodlade eftersom de saknar mineralämnena och näringsämnena. Torvrik lerjord är bra odlingsjord.

De olika jordarterna påverkar markens bördighet och grundvattnets sammansättning och en viktig beståndsdel är mineral som kommer från olika bergarter. Vissa mineral vittrar lätt och frigör löst bundna ämnen som då är lätta för växterna att ta upp. När växter växer försuras jorden och då är det viktigt att tillsätta kalk. Grundvattnet innehåller mer mineraler och näringsämnen än regnvatten.

Jordarternas sammansättning påverkar även hur känslig marken är för olika föroreningar.

Bra att tänka på är att Sollentuna har samma latitud som södra Grönland och Sibirien!!

20130211

Välkomstmöte för nya medlemmar

Det blev ett trevligt och stimulerande möte mellan de 13 nya medlemmarna som kom och styrelsen. Styrelsen presenterade sig först lite kort och därefter fick de nya medlemmarna ordet. De berättade om sig, sina trädgårdar och trädgårdslustar, medan vi åt smörgås och drack äppelmust. Innan mötet avslutades delades några små välkomstpresenter ut till de nya medlemmarna.

20130205

Pysselkväll med slöjdekonsulent Anna-Karin Cedergren

Även den här pysselkvällen blev snabbt fulltecknad. Efter Anna-Karins inledande inspirerande instruktioner hur man kunde använda materialet, satte 18 medlemmar, både "gamla" och nya, igång med att skapa vackra och fantasifulla växtstöd och dekorationer.

Många passade också på att göra nätklockor av hönsnät till sina växter som skydd mot rådjur och harar.

Det blev en kväll med mycket skaparglädje, men också plats för lite fniss och prat. Alla verkade mycket nöjda när de vid kvällens slut gick hem med sina fina alster.

Kanske får vi göra ytterligare en pysselkväll framöver, för det här var uppenbarligen mycket populärt.

20130116

Fröbyte

Den 16 januari, när snön låg i tjocka drivor ute, samlades ett dussin av Gillets medlemmar till fröträff.

Som vanligt lades mängder av påsar och andra fröförpackningar på bordet och som vanligt utbyttes inte bara fröer utan också idéer och odlingserfarenheter deltagarna emellan. Vilken tomat-sort hade hunnit mogna under den dåliga sommaren 2012? Hur tidigt måste man så jätteverbena? Vilken färg har den här tagetesen? Ja, du vet...

Och som vanligt fikades och umgicks det efter fröbytesaktiviteten. Det blev en trivsamt och avspänd kväll i trevligt sällskap.